

ВЕЧИТО

Сто година од рођења арх. Богдана Богдановића (1922-2010)

„Хотећи да побегнем од једног мени страног, отуђеног света модерне архитектуре, зашао сам игром случаја у једну посебну област архитектуре у којој нема ни модерног ни немодерног, у којој постоји само вечито“.

Богдан Богдановић, Саопштење САНУ о досадашњем раду, 1972.

ХРОНОЛОШКА КАРТА БОГДАНА БОГДАНОВИЋА

1922. Рођен у Београду, 20. августа. Отац Милан био је књижевни критичар, председник Удружења књижевника и директор Народног позоришта. Мајка Милева (рођ. Михаиловић) била је професор француског језика у гимназији. Родитељи, веома друштвени, окупљали су у свом стану у Војводе Миленка, а потом на Ђерму, културно-интелектуалну елиту Београда, тако да је Богдан још као ђак дошао у контакт са многим писцима и уметницима.

1940. Матурант Друге мушке реалне гимназије.

Уписује студије архитектуре на Техничком факултету у Београду.

1941-1944. Окупацију проводи у Београду, читајући и дајући часове ђацима.

1944. Добровољни учесник Народноослободилачке војске Југославије.

1945. Рањен на Сремском фронту у Источној Босни. Демобилисан у чину поручника. Добија орден за храброст.

1945-1950. Наставак студија.

Као студент запослен у Урбанистичком институту чији је директор био Никола Добровић.

1950. Диплома Архитектонског факултета. Дипломски рад „Урбанистички план за острво Лопуд код Дубровника“ код проф. Николе Добровића.

Приправник на Катедри за урбанизам.

1951-1952. Изградња првог објекта – Споменика јеврејским жртвама фашизма у Београду.

1953. Асистент на Катедри за урбанизам Архитектонског факултета.

1953-1959. „Седам аскетских година“ без поруцбина, у којима се бави „без много воље“ урбанизмом и „машта, изучава старе светове и црта ненаручене имагинарне споменике“.

1958. Прва књига: „Мали урбанизам“.

1958-1950. Оформљава Групу за мали урбанизам при Урбанистичком заводу Београда (са архитектурама С. Личином, З. Жунковићем и др.), која ради за потребе Савета за урбанизам града Београда, у вези са доношењем Регулационог плана Општине Стари град крајем 1950-их.

1960. Доцент на Катедри за урбанизам.

Октобарска награда града Београда за Спомен комплекс у Сремској Митровици.

1962. Први серијал предавања на факултету „Развој насеља“ (касније „Историја града“).

1964. Ванредни професор.

Велика награда архитектуре Савеза архитеката Југославије.

Даје предлог смерница за реформу наставе на факултету.

1964-1965. Тромесечни стручни боравак у Паризу – истраживања у Националној библиотеци и курс ревитализације старих урбаних целина.

1964-1968. Председник Савеза архитеката Југославије.

1965. Републичка награда листа „Борба“.

Орден рада са црвеном заставом.

1966. Октобарска награда града Београда за Споменик у Јасеновцу.

1968. Почасни грађанин града Мостара.

1969. Награда Савеза бораца Југославије.

1969-1970. Десетомесечни боравак у Америци – студијски рад у универзитетским библиотекама.

1970. Дописни члан САНУ.

1970-1972. Декан Архитектонског факултета.

Председник комисије за реформу наставе на Факултету, на основу које се формира „Нова школа архитектуре“.

1972. Редовни професор Архитектонског факултета.

У наставу уводи изборни курс „Симболичке форме“.

1973. Почасно признање на 12. Бијеналу уметности у Сао Паолу.

1973-1974. Принципи „Нове школе архитектуре“ се доводе у питање и напуштају.

1974. Награда листа „Политика“ за достигнућа у ликовној уметности.

1976. Отвара „Сеоску школу за филозофију архитектуре“ у Малом Поповићу на Космају код Београда, и ту преноси курс „Симболичке форме“.

Седмојулска награда за животно дело.

1981. Награда АВНОЈ-а.

Оставка на чланство у САНУ.

1982-1986. Градоначелник Београда, на иницијативу Ивана Стамболића, председника Савеза комуниста Србије.

1984. Орден командира Легије части.

1985-1986. Организује Међународни конкурс за преуређење Новог Београда.

1986. Члан Централног комитета Савеза комуниста Југославије.

1987. Последње предавање на Архитектонском факултету.

Члан и оснивач Међународне академије архитектуре (ИАА, Софија).

Након осме седнице Централног комитета објављује писмо против актуелне политике на више од 60 страна.

1989. Пиранезијева награда.

1990. Престанак рада школе у Малом Поповићу услед политичког притиска.

1993. Незадовољан политичким приликама, са супругом Ксенијом напушта земљу, најпре одлазећи у Париз, потом у Беч. У Бечу ће наставити да живи до краја живота.

1994. Иностранци члан Руске академије архитектуре и грађевинских наука.

1997. ХердEROVA награда.

1998. Члан Баварске академије лепих уметности.

2001. Први боравак у Београду после напуштања земље.

2002. Аустријски Часни крст прве класе за науку и уметност.

2003. Златни орден града Беча за посебне заслуге.

2005. Предаје целокупну цртачку заоставштину (преко 12.500 цртежа) Архитектонском центру у Бечу.

2007. Међународна награда за вртове „Carlo Scarpa“ за Спомен подручје Јасеновца.

2010. Умире у болници у Бечу након срчаног удара, 18. јуна.

Његова урна положена је на Јеврејском гробљу у Београду.

КАТАЛОГ АРХИТЕКТОНСКИХ РАДОВА

1. Споменик јеврејским жртвама фашизма, Београд 1951–1952.
2. Спомен-гробље жртвама фашизма, Сремска Митровица 1959–1960.
3. Споменик палим борцима НОБ-а, Прилеп 1960–1961.
4. Партизанско спомен-гробље, Мостар 1959–1965.

5. Спомен-парк „Слободиште“, Крушевац 1960–1965.
6. Споменик „Камени цвет“, Јасеновац 1959–66.
7. Споменик револуцији, Косовска Митровица 1960–1973.
8. Спомен-парк револуције, Лесковац 1964–1971.
9. Споменик историји борбе за ослобођење 1804–1945, Књажевац 1969–1971.
10. Партизанска некропола, Штип 1969–1974.
11. Спомен-парк на Гаравицама, Бихаћ 1969–1981.
12. Спомен-парк борбе и победе, Чачак 1970–1980.
13. Споменик почетку устанка, Бела Црква код Крупња 1971.
14. Некропола жртвама фашизма, Нови Травник 1971–1975.
15. Споменик стрељаним родољубима и Ромима, Арапова долина у Лесковцу 1971–1973.
16. Споменик слободe на Јасиковцу, Беране 1972–1977.
17. Споменик палим борцима револуције, Власотинце 1973–1975.
18. Спомен-комплекс „Дудик“, Вуковар 1978–80.
19. Спомен-парк на Попинској реци, Штулац код Врњачке Бање 1979–1981.
20. Спомен-комплекс у Клису код Сплита 1988. (срушен 1995)

ОСТАЛА ДЕЛА

1. Урбанистички план за острво Лопуд код Дубровника (1950, дипломски рад)
2. Урбанистички план насеља код манастира Мораче (1953)
3. Стамбени комплекс Хидротехничког института „Јарослав Черни“ у Београду (1954)
4. Споменик на Мојковцу (1954, идејни пројекат)
5. Генерални урбанистички план Мојковца (1954-55)
6. Споменик за преуређење Калемегданског платоа у меморијални комплекс – „Споменик партизану-борцу“ (1954-1960, конкурсни пројекат)
7. Некропола на Мојковцу (1955, идејни пројекат)
8. Урбанистички план насеља Пржна код Тивта (1956)
9. Урбанистички план Петроварадина (1956)
10. Генерални урбанистички план Цетиња (1957-58)
11. Споменик стрељаним родољубима у Јајинцима (1958, конкурсни пројекат)
12. Спомен гробље бораца стрељаних у окупираном Београду на Новом гробљу у Београду (1959, са С. Личином)
13. Реконструкција виле краљице Наталије на Плавинцу код Смедерева (1961)
14. Меморијални парк „Бубањ“ у Нишу (1961, конкурсни пројекат)
15. Реконструкција центра Прилепа – главни друштвени центар (1962)
16. Адонисов олтар у Лабину (1974)
17. Гробница Душана Петровића Шанета у Аранђеловцу (1980)

КЊИЖЕВНО СТВАРАЛАШТВО

1958. **Мали урбанизам** (изд. Народна просвјета), Сарајево

1963. **Залудна мистрија**: доктрина и практика братства златних (црних) бројева (изд. Нолит), Београд
1966. **Урбанистичке митологеме** (изд. Вук Караџић), Београд
1973. **Nature and the Goddess of Remembrance, 12 Necropolises and their Symbolical Classification** (изд. Музеј савремене уметности), Београд
1976. **Урбс и логос: огледи из симбологије града** (изд. Градина), Ниш
1978. **Повратак грифона**: цртачка хеуристичка игра по моделу Луиса Карола (изд. Замак културе), Врњачка Бања
1979. **Рогата птица** (сепарат из часописа „Синтеза“ бр. 5), Крушевац
1982. **Градословар** (изд. Вук Караџић), Београд
1983. **Повратак грифона**: цртачка хеуристичка игра по моделу Луиса Карола пропраћена уводним огледом Љерке Мифке (изд. Југоарт), Београд
1986. **Ееји: еписторални есеји** (са Радом Ивековић, изд. Просвета), Београд
- Де Гуштерибус** (са Радом Ивековић, изд. Богдан Богдановић и Миодраг Драмићанин), Београд
- Круг на четири ћошка** (изд. Нолит), Београд
1988. **Мртвоузице**: менталне замке стаљинизма (изд. August Cesarec), Загреб
1990. **Књига капитета** (изд. Свјетлост), Сарајево
1993. **Град кенотаф** (изд. Durieux), Загреб
1994. **Град и смрт** (изд. Београдски круг), Београд (превод аустријског издања „Die Stadt und der Tod“, Klagenfurt 1993)
- Architektur der Erinnerung**, (изд. Wieser Verlag), Klagenfurt
2001. **Град и будућност** (изд. Naklada Mlinarec – Plavić), Загреб (превод аустријског издања „Die Stadt und die Zukunft“, Klagenfurt 1997)
- Глиб и крв** (изд. Хелсиншки одбор за људска права у Србији), Београд
2007. **О срећи у градовима** (изд. Просвета), Београд (превод аустријског издања „Vom Glück in dem Städten“, Wienn 2002)
2008. **Три ратне књиге** (Град и смрт; Српска утопија; Град и будућност, изд. Mediterran Publishing), Нови Сад

Платонов тајни роман: Платонов градословни наук (изд. Mediterran Publishing), Нови Сад

2009. **Зелена кутија:** књига снова (изд. Mediterran Publishing), Нови Сад (превод аустријског издања „Die Grüne Schachtel: Buch der Traume“, Wienn 2007)

2011. **Уклети неимар** (изд. Mediterran Publishing), Нови Сад (превод аустријског издања „Der verdammte Baumeister: Erinnerungen“, Wienn 1997)